

2025-05-14 Nr. NV-1040

VYRIAUSYBĖS IŠVADA (TAP-25-261(3)) (25-183(5))	PAŽYMA DĖL ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 1, 2, 3, 5, 6, 7, 11, 12, 13-1, 14, 14-1, 15-1, 16, 19, 20, 20-1, 20-2, 22, 22-1, 23, 28, 29, 30, 31, 37, 38, 39-1, 39-3, 39-5, 39-6, 45, 46, 48, 49, 51, 55, 57, 59, 60, 63, 64, 65 STRAIPSNIŲ, SEPTINTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO, PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 11, 39-7, 48-1, 48-2, 58-1 STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4238, ALTERNATYVIŲJŲ DEGALŲ ĮSTATYMO NR. XIV-196 1, 2, 5, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 31, 32, 33 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 20-1 STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4241, ALTERNATYVIŲJŲ DEGALŲ ĮSTATYMO NR. XIV-196 2, 17 IR 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-2755 2 IR 3 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4242, ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 16, 17, 21-1, 22, 31, 39, 48, 48-1, 48-2, 48-3, 52-1, 73-2, 75-2 STRAIPSNIŲ, PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO SEPTINTUOJU-2 SKIRSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4239, ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2, 13, 13-1, 33 IR 37 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4240 IR PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO ĮSTATYMO NR. I-1495 2, 3, 8, 11, 12 STRAIPSNIŲ, 1, 2 IR 3 PRIEDŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4243 (VYRIAUSYBĖS IŠVADA SEIMUI)		
Pateikimo Seimui terminas 2025-01-08	Rengėjas <i>Energetikos ministerija</i>	Svarstyta <i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-05-13	Siūloma <i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Teikiama Vyriausybės išvada dėl 18-osios Vyriausybės parengtų ir Seimui pateiktų įstatymų projektų, siekiant į nacionalinę teisę perkelti Europos Parlamento ir Tarybos 2023 m. spalio 18 d. direktyvą (ES) 2023/2413, kuria iš dalies keičiami Direktyva (ES) 2018/2001, Reglamentas (ES) 2018/1999 ir Direktyva 98/70/EB, kiek tai susiję su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, ir panaikinama Tarybos direktyva (ES) 2015/652 (toliau – Direktyva), taip pat siekiant pagerinti energetikos srities reglamentavimą mažinant administracinę naštą ir pateikiant aiškesnį reglamentavimą.

Tuo tikslu buvo parengtas įstatymų pakeitimų paketas, susidedantis iš: 1) Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 6, 7, 131, 14, 141, 151, 16, 19, 20, 23, 28, 29, 391, 393, 45, 46, 48, 49, 55, 59, 64 straipsnių, septintojo skirsnio, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 11, 397, 481, 482, 581 straipsniais įstatymo projekto (toliau – AIEĮ projektas), 2) Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 16, 17, 211, 22, 31, 39, 481, 482, 483, 732 straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo septintuoju2 skirsniu įstatymo projekto (toliau – EEĮ projektas), 3) Energetikos įstatymo Nr. IX-884 131 ir 21 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – EĮ projektas), 4) Alternatyviųjų degalų įstatymo Nr. XIV-196 2, 4, 5, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 31, 32 ir 33 straipsnių, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 201 straipsniu įstatymo projekto (toliau – ADĮ projektas), 5) Alternatyviųjų degalų įstatymo Nr. XIV-196 2, 17 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2755 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – ADĮ projektas Nr. 2) ir 6) Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo Nr. I-1495 2, 3, 8, 11, 12 straipsnių, 1, 2 ir 3 priedų pakeitimo įstatymo projekto (toliau – PŪVPAVĮ projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai).

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Teikiamu Nutarimo projektu **siūloma iš esmės pritarti Įstatymų projektams**, tačiau siūloma Seimui juos tobulinti, atsižvelgiant į Nutarimo projekte pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Atsižvelgiant į teisėkūros trukmę ir poreikį pasirengti įgyvendinimui, siūloma nustatyti bendrą įsigaliojimo datą – 2025 m. gegužės 1 d., su aiškiu pereinamuoju laikotarpiu konkrečioms nuostatoms.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Konkretūs siūlymai įstatymų projektams:

Dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (Nr. XIVP-4238) siūloma:

- Patikslinti elektros tinklų pralaidumo paskirstymo ir rezervavimo nuostatas, kad būtų aiškiai įtvirtinta galimybė asmenims, kuriems taikytas fiksuotas tarifas, tapti gaminančiais vartotojais (naudojant grynojo atsiskaitymo modelį);
- Palengvinti sąlygas atsinaujinančių energijos šaltinių elektrinių statybai žemės ūkio paskirties žemėje;
- Suderinti nacionalinį reguliavimą su ES direktyvų reikalavimais, dėl poveikio aplinkai vertinimo terminų ir jų pratęsimo ir kompensacinių priemonių esant poveikiui aplinkai;
- Pašalinti besidubliuojančias prievoles dėl duomenų teikimo, racionalizuojant tarpžinybinį informacijos apsikeitimą;
- Patikslinti statybos apribojimus, sveikatos saugos reikalavimus bei juridinių faktų registravimo sąlygas, susijusias su vėjo elektrinėmis ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimu.

Dėl Alternatyviųjų degalų įstatymo (Nr. XIVP-4241 ir XIVP-4242) siūloma:

- Nustatyti nuoseklesnę degalų tiekimo iš atsinaujinančių išteklių augimo trajektoriją, užtikrinant rinkos adaptaciją ir kainų stabilumą vartotojams;
- Sustiprinti priežiūros ir atsakomybės mechanizmus, numatant griežtesnes sankcijas už reikalavimų pažeidimus, įskaitant jų apskaičiavimo formulę (fiksuota ir kintama baida);
- Išplėsti DAEI apskaitos vienetų sistemos taikymą, įtraukiant privačius elektromobilių įkrovimo stotelių operatorius;
- Numatyti aiškesnę informacijos pateikimo, įskaitant sąskaitas faktūras ir tvarumo dokumentus, tvarką, reikalingą DAEI vienetų apskaitai;
- Užtikrinti, kad tikslinėms grupėms būtų prieinama informacija apie sankcijų taikymą, skatinant skaidrumą.

Dėl Elektros energetikos įstatymo (Nr. XIVP-4239) siūloma:

- Supaprastinti ir spartinti vartotojo įrenginių prijungimą prie perdavimo tinklų, sumažinant biurokratinį reikalavimus.
- Suteikti energijos kaupimo įrenginių savininkams tokias pačias teises kaip ir gamintojams, įskaitant galimybę koreguoti galios planus ir užtikrinti mažesnę užstatą dydį.
- Pašalinti dubliavimąsi tikrinimo procesuose, kad procedūros būtų sklandesnės ir trumpesnės.
- Patikslinti leistinos galios rezervavimo prioritetus bendrijoms, siekiant mažinti socialinę atskirtį.

Dėl Planuojamos ūkinės veiklos ir poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (Nr. XIVP-4243) siūloma:

- Suderinti įstatymo projektą su kitu tuo pačiu metu Seime pateiktu projektu (Nr. XIVP-4299), kad būtų išvengta norminių kolizijų;
- siūloma nustatyti vėlesnį Įstatymo projekto Nr. XIVP-4243 11 straipsnio 1 dalyje nustatytą įsigaliojimo terminą, nustatant, kad Įstatymo projektas Nr. XIVP-4243 įsigalioja 2025 m. gegužės 1 d.

IGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Siūlomi patikslinimai Įstatymų projektams leis: sumažinti biurokratinę naštą, leis degalų teikėjams efektyviau planuoti ilgalaikės plėtros išlaidas, užtikrins teisinį nuoseklumą (suderinamumą su kitais įstatymais), siūlymais pašalinamas teisinių nuostatų dubliavimasis ir mažinami AEI plėtros barjerai.

STEBĖSENA

-

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Nutarimo projektas derintas su visomis suinteresuotomis institucijomis ir rinkos dalyviais.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Teikiamas Nutarimo projektas patikslintas pagal antrinės Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir pasiūlymus. Į visas pastabas atsižvelgta. Taip pat Nutarimo projektas pakartotinai darbo tvarka suderintas su Ekonomikos ir inovacijų ministerija ir teisingumo ministerija.

Taip pat pastabas dėl Nutarimo projekto (TAIS Nr. 25-183(2)) pateikė Teisingumo ministerija, Atsinaujinančių degalų asociacija „FUTURE FUEL“, Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos asociacija, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, UAB „Ignitis“, AB „Energinet skirstymo operatorius“, AB „ORLEN Lietuva“, UAB „NESTE LIETUVA“, LITGRID AB, Nacionalinė žemės tarnyba, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Aplinkos ministerija. Nutarimo projektas patikslintas pagal pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Pastabos, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, įvertintos derinimo pažymoje.

Pagrindinės nesuderintos pastabos yra Ekonomikos ir inovacijų ministerijos (dėl administracinės naštos įvertinimo), AB „ORLEN Lietuva“, UAB „NESTE LIETUVA“ (kai kurie siūlomi keitimai užkirstų kelią tinkamai perkelti į nacionalinę

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

teisę Direktyvos nuostatas). Pastebėtina, kad didelė dalis pastabų yra pateikta ne dėl Vyriausybės išvados projekto, o dėl Įstatymų projektų, todėl tiesiogiai nesietinos su pateiktu Nutarimo projektu.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlytina Nutarimo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje.
Pažymėtina, kad minėtus Įstatymų projektus būtina priimti kuo skubiau siekiant tinkamai perkelti Direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę ir užtikrinti, kad nuostatos įsigaliotų laiku, t. y. ne vėliau kaip 7 mėnesiai iki Direktyvoje nurodytos jos perkėlimo datos. Nepriėmus Įstatymų projektų, kyla rizika, kad Įstatymų projektai neįsigalios laiku, institucijos nespės pasiruošti naujam reglamentavimui, Europos Komisija turės pagrindą pradėti pažeidimų bylą dėl neperkeltų Direktyvos nuostatų. Vadovaujantis Direktyva, ji turi įsigalioti ne vėliau kaip 2025 m. gegužės 21 d., o Direktyvos 16, 16b, 16c, 16d, 16e ir 16f straipsniai turėjo įsigalioti ne vėliau kaip 2024 m. liepos 1 d. Įstatymų projektų, kuriais perkeliama Direktyva, numatoma priėmimo data negali būti vėlesnė kaip mėnuo iki Direktyvoje nurodytos įgyvendinimo datos.

PAŽYMA PARENGĖ

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė
Ekonomikos politikos grupė, vyresnioji patarėja